

244

A fővárosi tanácsszervezet a korszerűsítés útján

A lakosság érdekében

Amint arról beszámoltunk, október végén kibővített ülést tartott a budapesti pártbizottság. Ennek témája a tanácsai munka fejlesztése volt. Fórumunk hasábjain az elmúlt években folyamatosan beszámoltunk a megyék egyszerűsítési és korszerűsítési törekvéseiről, számos olyan ígéretes — és azóta a gyakorlatban is bevált kezdeményezésről, amelynek az állampolgárok látták a hasznát. Ezek a változtatások természetesen soha nem könnyűek, sem a tanácsszervezet, sem az állampolgárok számára. A cél azonban mindenütt csakis a korszerűbb szervezet, a hozzáértőbb, rugalmasabban dolgozó szakapparátus, az erőteljesebb, módszereiben egyre demokratikusabb testületi munka. Az elkövetkezendő hónapokban a főváros tekint hasonló megújulás elé. Ezt a folyamatot is figyelemmel kísérjük.

A budapesti pártbizottság ülésén többek között felszólalt Szűcs Istvánné, a Központi Bizottság tagja, az V. kerületi pártbizottság első titkára, aki sajátos nézőpontból kö-

zelítette meg a fővárosi tanácsszervezet küszöbönálló megújulását. Eppen ezért sorozatunkat a vele folytatott beszélgetéssel kezdjük.

— Látszólag szakmai kérdésekről volt szó a pártbizottság említett ülésén, hiszen a tanácsai apparátusok szervezeti rendjének megváltoztatása, a fővárosi és a kerületi tanácsok kapcsolatának erőteljesebb összehangolása, a testületek szerepének erősítése csupa olyan téma, amiről feltételezhető: belső ügyek, amelyek kevésbé érintik és érdeklik a lakosságot.

— Ennek éppen az ellenkezője igaz, hiszen minden változtatás az ő érdeküket szolgálja! Túlságosan leegyszerűsítene a témát — sőt a korszerűsítésre irányuló pártbizottsági állásfoglalás lényegét hagynánk figyelmen kívül —, ha azt feltételeznénk, hogy mindössze némi létszám- és pénztáncsoportosítás, bizonyos feladat- és hatáskörleadás, valamint különböző szervezeti egységek összevonása a tét. A tanácsai munka korszerűsítésére és a testületi élet élénkítésére irányuló javaslat igen jelentős társadalmi politikai kérdés, amely szerves része és folytatása politikai intézményrendszerünk reformjának. Ugyanakkor hangsúlyozni kívánom: a lakosság közérzetét, az emberek mindennapi hangulatát is javító tervekről van szó! A pártbizottság állásfoglalása tehát a főváros egész lakosságának érdekében született. A végrehajtás nyomán arra számítunk, hogy gyorsabb, színvonalasabb lesz az ügyintézés, az eddigieknél összehangoltabb a városfejlesztés, kiegyensúlyozottabb az ellátás, s természetesen arra is számítunk, hogy a testületek meghatározó szerepe, a tanácsok népképviseleti, önkormányzati jellege is erősödik.

Rész és egész

— Mindez tetszetősen hangzik, de vajon a tervbe vett intézkedések megvalósításának mik a garanciái?

— Személyes tapasztalatom, hogy a szervezeti változtatások önmagukban nem sokat érnek. Ezeknek párosulniuk kell egy jó irányú szemléletváltozással, olyan felfogással, ami a főváros és a kerületek kapcsolatát a rész és az egész összefüggésében értelmezi. Ugyanakkor a megfelelő mértéktartás sem nélkülözhető, hiszen, ha olyan területeken erőszakolnánk bármiféle korszerűsítést, amelyeken a feltételek még nem érettek meg, ez előbb-utóbb megbosszulná magát. Tehát nem szabad túlságosan előreszaladni, de leállni sem, mert ez a tanácsszervezet merevedését, rugalmatlanságát, s nem utolsósorban elkenyelmesedését eredményezheti. Ugy vélem, a pártbizottság által folytatott csaknem egy esztendőig tartó igen alapos és részletes előkészítés, az ennek nyomán kidolgozott állásfoglalás, majd a vita alapján jóváhagyott irányelv erre a kívánatos szemléletváltozásra ösztönöz, megfelelő keretbe foglalja azokat a politikai cé-

lokat, amelyeket mindenképpen szeretnénk elérni.

— Az ön véleménye szerint mi lehet az oka annak, hogy eddig nem érvényesült eléggé a kerületi tanácsok önállósága, verszengény a kezdeményezőkézségük, noha a korábban is deklarált elvek erre minden lehetőséget megadtak.

Munkamegosztást!

— Bizonyára nézőpont kérdése, hogy ki, milyen választ ad erre a kérdésre. Én meg merem kockáztatni azt a feltételezést, hogy a kerületi tanácsok egy része — az egyébként helyes elvek ellenére — egyszerűen nem mert élni az önállóságával. Talán a kelleténél több a korlát, a különféle merev szabály, amelyeket döntéseik során figyelembe kell venniük. Az is meglehet, hogy a kerületi tanácsok sem vállalják minden esetben az önállósággal íhatatlanul együttjáró nagyobb felelősséget. Különösen a hatósági munkában követnek el olykor hibákat, de természetesen itt nem arra gondolok, hogy törvénysértő határozatokat hoznak. A baj az, hogy még ma is sokszor halogadják az ügyek intézését, hitegetik az ügyfeleket, s a felső szervek előzetes állásfoglalására vagy jóváhagyására hivatkoznak olyankor is, amikor az teljesen felesleges. Mindez azért veszélyes, mert olykor helyrehozhatatlanok a következményei, például az emberek egy része ezért veszt el a bizalmát a tanácsok iránt. Mindehhez még azt is hozzáteszem, hogy rosszul értelmezik a kerületi önállóságot azok a tanácsai vezetők, akik csak kerületük határain belül mernek és kívánnak önállóan lenni, s nem veszik figyelembe, hogy a főváros és a kerületek szerves egységet alkotnak. Hozzáteszem: ennek az ellenkezője is előfordult néhányszor, volt, amikor a főváros hagyta figyelmen kívül a kerületek jogos érdekeit, javaslatait, mellőzte bizonyos kérdésekben a tájékoztatást, a véleménykérést. Ezért hangsúlyozza a pártbizottság irányelve, hogy ne valamiféle gépies munkamegosztás jöjjön létre a főváros és a kerületek között, hanem egy új típusú, egészséges munkamegosztást javasolt. A metróépítés és -fenntartás, a távfűtés, az elektromos áramszolgáltatás, a tömegközlekedés stb. — sem sorolom — továbbra is a főváros feladata marad. De számos olyan hatósági kérdés és ügyet lehet és kell átadni a kerületi tanácsoknak, amelyeket — helyismeretüknél, helyzetüknél fogva — ők tudnak jobban, hatékonyabban és a lakosság nagyobb megelégedésére elvégezni.

— Milyen minőségi változást vár a tervezett korszerűsítések nyomán a tanácstestületek életében?

— Azon áll vagy bukik minden, hogy a tanácsoknak sikerül-e nyitottabban, demokratikusabban vezetni a dolgukat. Szerintem ugyanis az nem lehet tartós állapot, hogy — miközben hangoztatjuk a tanácsok népképviseleti és önkormányzati szerepét — a választott és a döntésre kizárólag feljogosított tanácstestületek csak formálisan részesül a döntéseknek. Tartalmilag azonban nem érzik a saját szerepüket és felelősségüket, úgy érzik, hogy a döntések véleménynyilvánításai előtt megszülettek, ők inkább csak szavaznak... Ebben — valljuk be —

a tanácsai szakapparátus is elmarasztható. Nem mindig vonják be a tanácstagokat a döntések előkészítésébe, előfordul, hogy nem osztják meg velük: milyen alternatív lehetőségekről lehet szó, többségük csupán a gyakran nehezen érthető, terjengős és késvé postázott írásos előterjesztésekből tud felkészülni a tanácsülésre. Ugy vélem, ezen is változtatni kell, mint ahogy új módszereket kell keresni a lakossággal való kapcsolatépítésben is. A tanácsoknak kötelességük volt eddig is, s ezután még inkább kötelességük lesz rendszeres és részletes tájékoztatást adniuk a kerület és a főváros egészét érintő tervezett intézkedésekről. Meghozható kellő időben, tehát nem a döntések után, hanem azt megelőzően, hogy a lakosság javaslatait valóban figyelembe vehessék a testület elé szánt tervezetek kidolgozásakor.

— Ez persze bizonyára nem azt jelenti, hogy a tanácsok mindenképp erőltessék a látványos, tömegmértetű összejöveteleket...

— Ilyeneket csak akkor érdemes tartani, ha a kerület egészét érintő kérdések kerülnek terítékre. De néhány tanácsági körzet gondjainak a megbeszélését el tudom képzelni oly módon is, hogy például a kerület vezetői személyes beszélgetésre invitálják az adott terület tanácstagjait, lakóbizottsági felelőseit, a társadalmi szervezetek képviselőit. Sajnos, még ma is sok tanácstag csak évi négy alkalommal megy be a tanácsházára, akkor, ha tanácsülést tartanak. A tanácsai vezetőknek ugyanakkor azt is igen körültekintően kellene vizsgálniuk, hogy mikor, milyen témát vigyenek a tanácstestület, vagy a vb elé, mit lehet és mit kell a bizottságokra bízni, tehát szükség van egy egészségesebb testületi munkamegosztásra is. A lényeg azonban az, hogy a tanácstagok tudják: nélkülük egyetlen fontos döntés sem születhet!

A feltételekről

— Az irányelvben az is szerepel, hogy a kerület számára átadott feladatok elvégzéséhez a megfelelő feltételeket is biztosítani kell.

— Valóban így van, a főváros pénzeszközöket is átcsoportosít és létszámot is ad a kerületeknek. Ugy vélem azonban, a tanácsai vezetőknek nem csupán az lesz a dolguk, hogy iróasztalt adjanak az új embereknek. Ennél jóval összetettebb feladatra kellene vállalkozniuk. A belső szervezeti korszerűsítés, a változó munkamegosztás „ürügyn” át kell tekinteniük meglévő személyi állományukat is, és nincs kizárva, hogy a régi tanácsai dolgozók egy részének is más, új feladatokat kell kapniuk. Annak is itt az ideje, hogy a tanácsok végre a saját munkájukkal is megtanuljanak gazdálkodni.

— Milyen segítséget, támogatást kíván adni a kerületi pártbizottság a végrehajtáshoz?

— Rendkívül fontosnak tartom, hogy a lakosság — tehát nem csupán a tanácsai apparátus tagjai és a tanácstagok — megismerjék, megértse céljaik lényegét, s mindazok, akik a végrehajtásban érdekeltek, azonosuljanak az elgondolásokkal. Elsősorban tehát nyíltan kell szólnunk az elképzelésekről, ügyelnünk kell arra, hogy a tanácsai apparátus ne maradjon bizonytalan-ságban, s természetesen arra is, hogy a végrehajtás minél kevesebb zökkenővel járjon, ne vonja el a figyelmet a folyamatos munkától. Az egyes szakigazgatási szervek összevonása azzal jár együtt, hogy néhány vezető a jövőben más beosztásba kerül. Ezeket a döntéseket minden esetben kellő körültekintéssel, emberséggel és elvi következetességgel kell meghozni.

REVAI VALERIA